Samarbetsgruppen för vatten- och havsvård

Tid 14.11.2025 kl. 9.00–12.00

Plats Hybridmöte: Seinäjoki och Teams

NTM-centralen i Södra Österbotten	X	**Karoliina Laakkonen-Pöntys**		
NTM-centralen i Södra Österbotten	X	**Vincent Westberg**		
NTM-centralen i Södra Österbotten	X	**Anssi Teppo**		
NTM-centralen i Södra Österbotten	X	**Heta Latvala**		
NTM-centralen i Södra Österbotten	X	**Helena Puro**		
NTM-centralen i Södra Österbotten		**Anna Bonde**		
NTM-centralen i Södra Österbotten		**Anne Petäjä-Ronkainen**		
NTM-centralen i Södra Österbotten		**Kim Klemola**		
NTM-centralen i Södra Österbotten		**Tilda Rantataro**		
Österbottens vatten och miljö	X	**Heli Jutila**		**Marjut Mykrä**
Turveteollisuusliitto	X	**Rouhiainen, Elina**	X	**Leena Siltaloppi**
Finsk Energiindustri rf	X	**Tapio Ollila**		**Juha Koivula**
Natur och Miljö r.f.		**Joel Lindholm**		**Roosa Mikkola**
Finlands Hamnar rf	X	**Johanna Heinoja**		**Kristian Mäki-Jussila**
NTM-centralen i Södra Österbotten/näringar		**Pekka Tuomisto**	X	**Harri Väisänen**
NTM-centralen i Södra Österbotten/trafik	X	**Timo Liljamo**		
Suomen Vapaa-ajankalastajat		**Ojaharju, Juha**	X	**Jukka Kotola**
MTK Etelä-Pohjanmaa		**Kankaanpää, Timo**		**Anna-Kaisa Jaakkola**
MTK Keski-Pohjanmaa		**Jan-Ove Nyman**		**Vesa Paavola**
Finlands skogscentral		**Myllykangas, Nina**		**Jaakko Liinamaa**
Mellersta Österbottens förbund	X	**Laura Luusua**		**Teppo Rekilä**
Österbottens förbund (kirjaamo@obotnia.fi)		**Christine Bonn**	X	**Riikka Asunmaa**
Närings-, trafik- och miljöcentralen i Österbotten	X	**Frank Norrén**		**Björkgård Lars**
Österbottens fiskarförbund rf.	X	**Anni Selenius**		**Leif Kaarto**
Finlands näringsliv rf		**Kari Saari**		**Kai Nykänen**
Södra Österbottens förbund	X	**Mari Väänänen**		**Susanna Anttila**
Finlands Vattenverksförening rf		**Minna Väisänen**		**Juha Kotiranta**
Finlands naturskyddsförbund Österbottens distrikt	X	**Marjo Lehtisalo**		**Heli Hämäläinen**
Pro Agria Etelä-Pohjanmaa		**Juha-Matti Toppari**		**Henri Honkala**
Fiskerihushållningsmyndigheten, NTM-centralen i Egentliga Finland		**Kyösti Nousiainen /Mika Sivil**	X	**Eeva Ruotsalainen**
Finlands Pälsdjursuppfödares Förbund rf		**Kärjä, Hannu**		**Jussi Peura**
Forststyrelsen		**Anette Bäck**		
Geologiska forskningscentralen	X	**Salla Valpola**		**Paalijärvi Miikka**
Pro Agria Österbottens Svenska lantbrukssällskap		**Blomqvist, Mikael**		**Simon Nässlin**

Segling och Båtsport i Finland rf	X	**John Erickson**	X	**Peter Remahl**
MTK Metsälinja / Skogsvårdsföreningarna	X	**Mikko Syri**		
Naturresursinstitutet		**Lari Veneranta**		
Intresseföreningen för en levande skärgård		**Jonas Östberg**		**Ralf Degerlund**
Försvarsmakten		**Vilkki, Briitta**		**Anna Kralik**
Delegationen för Lestijoki å		**Riihijärvi Samuli**		
Delegationen för Perho å		**Elisa Lindgren**		**Närhi, Pia-Lena**
Delegationen för Esse, Purmo, Kronoby och Kovjoki åar	X	**Erkki Korpimäki**	X	**Kari Hongisto**
Delegationen för Lappo å	X	**Jukka Kotola**		**Mathias Backman**
Delegationen för Kyro älv	X	**Mika Ylipetäys**		**Esa Hirvijärvi/Tiina Lyra**
Samarbetsorganet för Närpes å		**Mikaela Björklund**		**Anna-Kaisa Pusa**
Delegationen för Lappfjärds å och Tjöck å		**Paavo Rantala**		**Hannu Kortesniemi**
Etelä-Pohjanmaan kalatalouskeskus		**Paloniemi, Marko**		**Tapio Kallioniemi**
Vattendragssamarbetet längs Etseristråten		**Minna Hakala**		
Fiskeriomr. Keski-Pohjanmaan kalatalousalue	X	**Elina Pusaa**		**Michael Hagström**
Fiskeriomr. Järviseudun kalatalousalue		**Mikael Luoma**	X	**Marko Paloniemi**
Norra Kust-Österbottens fiskeriområde	X	**Anni Selenius**		**Lars Sundström**
Kvarkens fiskeriområde		**Carina Rönn**		**Johan Håkans**
Fiskeriomr. Lapuanjoen kalatalousalue	X	**Tauno Lampinen**		**Tapio Kallioniemi**
Fiskeriomr. Kyrönjoen kalatalousalue		**Matti Järviharju**	X	**Marko Paloniemi**
Södra Kust-Österbottens fiskeriområde		**Erik Söderholm**		
Kristinestad-Storå fiskeriområde	X	**Anni Selenius**		**Paul Hautaviita**
Österbottens Svenska Producentförbund	X	**Susanne West**		**Johanna Smith**
Keski-Pohjanmaan kalatalouskeskus	X	**Elina Pusaa**		**Mauno Korhonen**
Regleringsbolaget för Larsmo-Öjasjön				**Petri Passoja**
Finlands viltcentral		**Mikael Luoma**		**Janne Kotanen**
Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland		**Pia Ratilainen**		
NTM-centralen i Södra Österbotten	X	**Heidi Smart**		
NTM-centralen i Södra Österbotten	X	**Olli Leino**		
Suomen Ympäristökeskus	X	**Kristian Meissner**		

1. **Mötet öppnas och eventuella nya deltagare presenteras**
   Ordförande Karoliina Laakkonen-Pöntys öppnade mötet kl. 9.02.

   Det omfattande EU-finansierade ACWA-projektet för vattenvården har fått ett positivt finansieringsbeslut. Helena Puro från NTM-centralen i Södra Österbotten fungerar som projektchef.

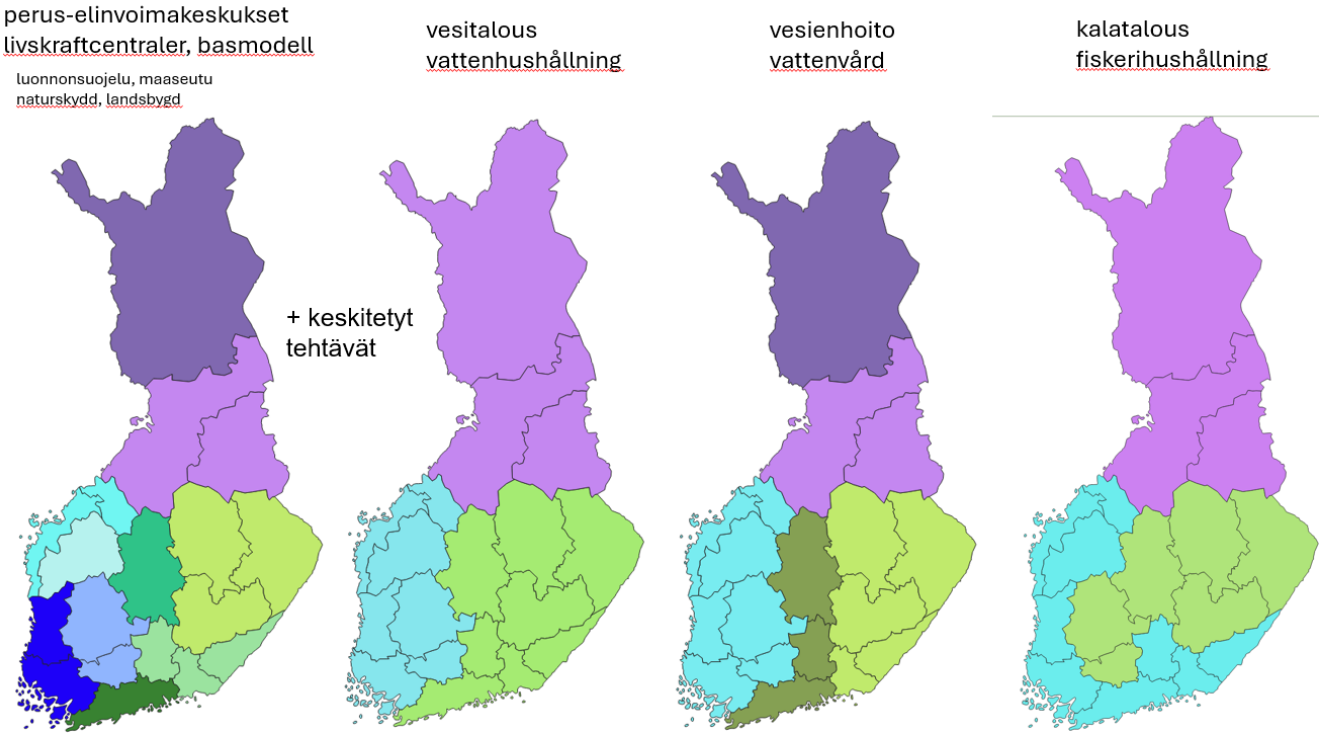
2. **Val av protokolljusterare**
   Till protokolljusterare valdes Heidi Smart och Jessica Åsbacka.

3. Aktuellt om regionförvaltningsreformen *(Karoliina Laakkonen-Pöntys)*

NTM-centralen i Södra Österbotten delas upp i tre ämbetsverk i början av år 2026: Tillstånds- och tillsynsverket (TTV), Livskraftscentralen i Södra Österbotten och Livskraftscentralen i Sydvästra Finland. Livskraftscentralen i Sydvästra Finland har verksamhetsställen i de österbottniska kommunerna.

Tillstånds- och tillsynsverket (TTV) är riksomfattande med huvudsäte i Tammerfors. Verket sköter största delen av de nuvarande regionförvaltningsverkens uppgifter, Valviras uppgifter och ändamålsenliga uppgifter från NTM-centralernas ansvarsområde för miljö och naturresurser (planering av vatten- och havsvård, uppföljning av vattnens tillstånd, tillsyn av miljötillstånd och övervakning av vattentillstånd, MKB-processer, myndighetsuppgifter som gäller naturlig mångfald och genomföring av naturskyddsområden osv.) Myndigheten har 7 avdelningar, av vilka en är miljöavdelningen (cirka 750 årsverken).

Livskraftscentralerna är 10 till antalet (bilden nedan). Flera uppgifter har centraliserats. Livskraftscentralen i Södra Österbotten sköter centrerat uppgifterna för främjande av vatten- och havsvården i Finland. Livskraftscentralen i Sydvästra Finland har centraliserat hand om vattenhushållningsuppgifterna i västra Finland (upprätthållande av statens vattendragskonstruktioner, hantering av översvämningsrisker (ledning och hantering av översvämningssituationer), dikning, torrläggning, framställning av riksomfattande hydrologiska data).

Under diskussionen konstaterades följande ärenden som gäller verksamheten i samarbetsgruppen för vatten- och havsvård:

- Syftet med reformen är att det ska bildas ett starkt centralsämbetsverk och att göra tillståndsprövningen smidigare. Inom förvaltningen kan man i fortsättningen besvära sig över ett tillståndsbeslut till TTV:s enhet för övervakning av allmänt intresse.
- Vattenhushållningsärenden och vattenvårdsärenden har samma regionindelning i västra Finland (bild ovan). TTV planerar vattenvårdsåtgärderna och LKC verkställer.
- TTV sköter i fortsättningen samarbetsgruppens möten. Gruppen kommer sannolikt att fungera med samma landskapsindelning. Deltagarna uppdateras endast när det gäller livskraftscentralerna. Till övriga delar är samarbetsgruppen utsedd till år 2029.
- TTV sköter endast tillstånd enligt vattenlagen.
- Livskraftscentralen i Södra Österbotten och Livskraftscentralen i Sydöstra Finland sköter verksamheten i älvdelegationerna. Ärendet blir tydligare presenterat i den framtida LKC-arbetsordningen.
- Anssi Teppo övergår till koordinator för vattenvårdsområde 3 och blir Vincent Westbergs efterföljare.
- LKC sköter vattendragsrestaureringsprojekt.
- LKC sköter övervakningen enligt vattentjänstlagen.
- Förvaltningen utsätts för inbesparingar år 2027.

4. e-DNA-metodens möjligheter inom miljöövervakning (*Kristian Meissne*r, Finlands miljöcentral))

- eDNA är DNA som organismerna sprider ut i naturen.
- https://luontotieto.syke.fi/seurannat-ja-menetelmat/miten-luontoa-seurataan/molekyylibiologiset-seurantamenetelmat-edna-2/
- eDNA kan tas av vatten, trädstammar, luften och marken
- Det är frågan om en ny metod, varför det är viktigt att få jämförbara resultat (det har gjorts många standarder och mer är på kommande).
- Det är mycket viktigt att planera provtagningen omsorgsfullt
    - fordrar en tillräcklig provtagningssats.
    - eDNA-produktionen varierar mycket under olika tidpunkter.
    - långt nedfall.
- Metoderna är i rutinanvändning enbart när det gäller vissa enskilda vilt- och fiskarter.
- eDNA-metoden kan väl jämföras med traditionella metoder.
- En nationell eDNA-vägkarta har publicerats.
- Metoden har använts i projektet för fisk och pärlor i Esse år (Ähtävänjoen kalat ja helmet).
- Anvisningar måste göras upp för att underlätta beställarens del.

5. Aktuellt i vatten- och havsvården *(Anssi Teppo)*

- Den ekologiska klassificeringen av preliminära förekomster har gjorts år 2025.

- ”One out – all out”- principen ändrar bedömningen. Den biologiska, fys. kem. och hymo-klassificeringen verkställs, dvs. klassificeringens svagaste länk verkställs (med vissa begränsningar). Tidigare har status fastställts enligt medeltalet.
- Den nya ekologiska klassificeringen publiceras 22.3.2026
- I början av år 2026 påbörjar TTV uppdatering av åtgårdsprogrammen och förvaltningsplanen
  - Rekommendationerna i VTV:s resultatgranskning för vatten – och havsvård.
  - EU-respons på vattenvårdsplanerna och åtgärdsprogrammen för havsvården.
  - Sammanjämkning med andra planer:
    - Planerna för hantering av översvämningsrisker, nationell restaureringsplan, nya direktivet för kommunalt avloppsvatten osv.
- Hörande om vattenvårdsplanen inleds i slutet av år 2026.
- Fosforhalten i Närpes å har ökat ordentligt. Växthusens andel måste utredas.
- Utvecklingen av pH i de största åarna har varit mycket positiv. Kan vara att försurningsreserverna är förbrukade och vattenvårdsåtgärderna har påverkat saken. Å andra sidan har förståelsen för vattenhushållningsfrågor blivit bättre och bastorrläggningen har förbättrats.

6. MASSIW-projektet (*Heidi Smart*)

- Ett projekt med 6 partners (Åbo Akademi, Linnéuniversitet, Västerbottens länsstyrelse, NTM-centralen i Södra Österbotten, Sveriges Geologiska undersökning, Geologiska forskningscentralen)
- Projektets syfte är att vara med och förbättra status som har avsevärt försämrats på grund av sura sulfatjordar. Status som enligt EU:s ramdirektiv för vattenpolitiken och målen enligt EU:s förordning för återställande av naturen bör förbättras.
- I Massiw-projektet tar man fram information om hur man ska odla mark för att inte sura utsläpp ska uppstå. Projektet producerar också användarvänliga kartor.
- På NTM-centralen i Södra Österbotten följer man upp fiskbeståndet, bottendjuren, kiselalger, fysikalisk-kemiska åtgärder och eDNA i fyra olika åar (liten, måttlig (2 st.) och stor inverkan av sura sulfatjordar). Dessutom görs en vattenförvaltningsplan i samarbete med markägarna och skapas en verktygsback samt kommunikations- och utbildningsmaterial.

7. APRIORA-projektet (*Olli Leino*)

- I projektet deltar 5 länder vid Östersjöns kuster (2023–2026). Finlands pilotområde är Kyro älv.
- I projektet har man valt ut läkemedel (10 läkemedel, av vilka 4 granskas noggrannare), vilkas belastning bedöms via avloppsvattnen vid avloppsreningsverken och av ytvattnet. På basis av detta granskas risken för människorna och skapas lättlästa riskkartor (QGIS verktyg). Även älvområden identifieras, vilka har en förhöjd risk och till dem riktas åtgärder för att minska riskerna.

8. Esse ås vattenvision (*Helena Puro och Jessica Åsbacka*)

- I RIWET-projektet är syftet att få erfarenhet av bästa praxis inom vattenvårdarbetet från andra länder.
- Dessa åtgärder tillämpas till lämpliga delar i arbetet med vattenvisionen för Esse å.
- Vattenvisionen är en beskrivning av framtiden som eftersträvas för vattendragsområdet. Syftet med vattenvisionsarbetet är att hitta en gemensam åskådning och

vilja om att utveckla vattendraget samt att också planera de steg som leder till den framtid som önskas.
- Esse å är utsatt för många olika tryck som påverkar vattendragets status (dammar, jord- och skogsbruk)
- För intressegrupperna har workshopar hållits → åtgärdsplan och älvkoordinatorförhandlingar.

9. Nästa möte

Följande möte ordnas 2026.

10. **Avslutande av mötet *(Karoliina Laakkonen-Pöntys)***

Ordförande avslutade mötet kl. 12.05.

Bilagor: Presentationer

Protokolljusterare:	Heidi Smart	godkänt 9.12.2025
	Jessica Åsbacka	godkänt 9.12.2025